
Het voortbestaan van de Proefbijenstand "Ambrosiushoeve" hangt af van Uw hulp!

Samenvatting

Vanwege bezuinigingen binnen het Ministerie van Landbouw en Visserij moet het Ministerie de klok meer dan terugdraaien, voor wat betreft de financiële positie van de Proefbijenstand. In de loop van de jaren 1984 en 1985 moet een bijdrage van de imkers opgebouwd zijn tot een bedrag van $\pm f$ 120.000,- per jaar, waarmee dan de helft van de kosten van de Proefbijenstand gedekt worden. De andere helft wordt verzorgd door het Ministerie evenals de kosten van het Consulentenschap.

Indien de imkers niet bijdragen in de kosten van de Proefbijenstand, dan betekent dat het verdwijnen van een onderzoeker, een imkermeester, een tuinman/imker en een laborante. Omdat de drachtplantentuin en de bijenstand moeten worden opgeheven kunnen er geen praktijkproeven met bijenvolken en preventief bijeziektenonderzoek meer worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt, dat elke imker per volk per jaar f 2,50 bijdraagt om dit probleem op te lossen.

De organisatie van de Ambrosiushoeve

De Rijksbijenteeltconsulent beheert twee organisatorisch gescheiden afdelingen nl. het Consulentenschap in Algemene Dienst voor de Bijenteelt (CAD) en de Proefbijenstand. Hij is verantwoordelijk voor de inspectie van bijeziekten (omschreven in de Bijenwet 1947) en voor het nemen van maatregelen ter bestrijding van deze ziekten. Het CAD is opgedeeld in de onderafdelingen: Administratie, Buitendienst en Onderzoek.

De vier voorlichters van de Buitendienst verzorgen het nemen van monsters, het uitvoeren van maatregelen voor de bestrijding van bijeziekten, de voorlichting, werken mee aan de opleiding van leraren bijenteelt en begeleiden de ziektebestrijdingsteams (ZBT's). Een van de medewerkers houdt toezicht op de cursussen in de bijenteelt en verzorgt de opleiding van leraren bijenteelt.

De Onderzoekafdeling die ten dele onder de Proefbijenstand valt bestaat uit een onderzoeker, een middelbare kracht en twee laborantes. Deze afdeling verzorgt het routine-onderzoek van monsters, test de giftigheid van bestrijdingsmiddelen, werkt mee aan opsporingsonderzoek door de AID van vergiftigde bijen en aan de opleidingscursussen. Verdere taken zijn het onderzoek van bedrijfsmethoden en het preventief bijeziektenonderzoek.

Onder de Proefbijenstand valt eveneens de Drachtplantentuin en de Bijenstand. De werkzaamheden worden uitgevoerd door een imkermeester en een tuinman/imker. Beide laatstgenoemde personen, de onderzoeker en een laborant zijn in dienst van de Stichting Proefbijenstand Ambrosiushoeve, het overige personeel is in dienst van het CAD. Alle kosten worden gedragen door het Ministerie van Landbouw en Visserij.

Het belang van de bijenteelt

Op deze plaats lijkt het mij nuttig om aan te geven welk belang de Ambrosiushoeve (CAD + Proefbijenstand) in feite dient. Door het instandhouden en stimuleren van de bijenteelt wordt uiteindelijk de bestuiving van cultuurgewassen in de land- en tuin-



bouw verzorgd. Het economisch belang hiervan blijkt uit de volgende cijfers, voor zover deze bekend zijn. (Cijfers ontleend aan een scriptie van M. Opsteeg, Hogere Tuinbouwschool van de K.N.B.T.B. te 's-Hertogenbosch (1983).

Teelt onder glas

1. Augurkenteelt, 270 ha kas, 2700 volken nodig, produktiewaarde f 30.000.000,- (1977);
2. Aardbeienteelt, 160 ha kas, 2000 volken nodig, produktiewaarde f 15.000.000,- (1978);
3. Zaaiteelt, 3000 volken nodig;
4. Overige gasteelten, 400 volken nodig, produktiewaarde f 4.000.000,-

Teelt in de volle grond:

Appels en peren, 21.530 ha, 86.120 volken nodig; gegevens over de teelt van klein fruit en groentegewassen ontbreken.

De bestuiving van cultuurgewassen wordt uitgevoerd door een belangrijk deel van de 10 - 12.000 imkers in ons land met in totaal naar schatting 70.000 bijenvolken. Dit zijn beroepsimkers, imkers die de bijenteelt als nevenberoep uitoefenen en een grote schare imkers die geïnteresseerd is in de natuur. Met elkaar verzorgen zij een belangrijke taak in onze maatschappij. Een taak, die zij naar mijn mening alleen goed kunnen uitoefenen, wanneer hun activiteit gesteund wordt door een goed functionerende en complete Ambrosiushoeve.

Het preventief bijeziektenonderzoek

Vanwege het feit dat de Varroamijt nu ook in ons land is geconstateerd, wil ik vooral wijzen op het belang van het preventief bijeziektenonderzoek. Wij hebben in Nederland, evenals in de rest van Europa, dringend behoefte aan kennis van de biologie van deze mijt. Alleen wanneer in deze behoefte kan worden voorzien is er een kans dat wij de Varroamijt effectief kunnen bestrijden.

Geschiedenis van het preventief bijeziektenonderzoek

Sinds 1977 is drs. A. de Ruijter in dienst van de Stichting Proefbijenstand Ambrosiushoeve. Tot 1 mei 1980 heeft hij onderzoek verricht over het verband tussen de eiwitvoeding van de bijen en het optreden van Nosema-besmetting. Dit onderzoek, waaraan student J. Ottens (LH) gedurende zes maanden heeft meegewerkt, wordt begeleid door prof. dr. J. de Wilde en drs. J. Beetsma. De resultaten zullen in de vorm van een proefschrift worden gepubliceerd. Het onderzoek werd gefinancierd door de Landbouwhogeschool (LH), de Directie Landbouwkundig Onderzoek (DLO) en de organisatie Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO).

Tot 1 april 1984 wordt drs. de Ruijter door het Minis-

terie van Landbouw en Visserij (Directie Akker- en Tuinbouw) in de gelegenheid gesteld om onderzoek te verrichten naar een snelle diagnosemethode voor het vaststellen van Varroa-besmetting in bijenvolken. Het zal U allen bekend zijn, dat de door hem gevonden tabaksrookbehandeling zeer goede perspectieven biedt. Onderzoek in deze richting is in voortgang. Zijn onderzoek op het gebied van de biologie van de Varroa-mijt (samen met N. Pappas, Thessaloniki, en student J.P. Kaas, RU Leiden, LH Wageningen) mag opgevat worden als een zeer belangrijke basis voor de Varroa-bestrijding in Europees verband (publicaties in de maandbladen).

De gevolgen van de bezuinigingsmaatregel van het Ministerie voor de "Ambrosiushoeve"

Evenals dit het geval is bij ander praktijkonderzoek wordt nu door het Ministerie als voorwaarde gesteld, dat het bedrijfsleven (de imkers) een bijdrage levert in de kosten van de afdeling Proefbijenstand. In de loop van de jaren 1984 en 1985 dient deze bijdrage te zijn opgebouwd tot een bedrag van f 120.000,- per jaar. Dit is de helft van de personele en materiële kosten van de Proefbijenstand. De kosten van het CAD zullen volledig door het Ministerie worden gedragen, zoals steeds het geval is geweest. Door deze maatregel ontstaat een situatie voor de Proefbijenstand, die eerder heeft bestaan. De bijdrage van het Ministerie was toen 70% van de kosten, 30% kwam van de imkers in de vorm van een bijdrage via de gedena-tureerde suiker.

Het is van belang te weten hoe de toestand wordt, wanneer er geen bijdrage van de imkers komt. In dat geval zullen een onderzoeker, een imkermeester, een tuinman/imker en een laborante moeten verdwijnen. Het gevolg daarvan zal zijn, dat de drachtplantentuin en de bijenstand niet in stand kunnen worden gehouden. Er zullen geen mogelijkheden meer bestaan voor praktijkonderzoek en preventief bijeziektenonderzoek. De voor Europa unieke combinatie van CAD en Proefbijenstand, waarbinnen een zeer effectieve samenwerking bestaat, zal niet meer bestaan.

Voorstel tot oplossing van het probleem

Het benodigde bedrag is hoog, maar zoals alle zaken is ook deze zaak betrekkelijk. Wanneer elke imker per volk f 2,50 per jaar bijdraagt, en dat is minder dan de waarde van een pot honing, dan is de zaak geregeld. Naar mijn smaak een belangrijke zaak. Ik zou U dan ook willen opwekken de afdeling Proefbijenstand te ondersteunen. Dit in het belang van de Nederlandse bijenteelt en van de land- en tuinbouw.

Drs. J. Beetsma,
Lab. v. Entomologie,
LH Wageningen.



VRIENDEN VAN AMBROSIUSHOEVE

De "Vrienden van Ambrosiushoeve" houden op zaterdag 29 oktober hun traditionele najaarswerkdag op de Ambrosiushoeve te Hilvarenbeek. Vanaf half negen 's morgens bent U van harte welkom om te helpen een flink aantal karweitjes te klaren. Het is aan te bevelen wat gereedschap mee te brengen, zoals schop, hark, snoeischaar, hamer, snoeizaag enz. Twaalfuurtje meenemen, voor koffie wordt gezorgd.



Het plaatsen van bijenvolken in de Flevopolders

Dit jaar werd de **Commissie Bijenbeleid** ingesteld, waarin vertegenwoordigd zijn de R.I.J.P., Bijenbonden, Consulentenschap voor de Bijenteelt en de heer van 't Land. Doel was de communicatie met laatstgenoemde te bevorderen, het plaatsen van de bijen beter te regelen, invoering van plaatsingsbewijzen, melding van eventuele schades aan bijen d.m.v. formulieren en snelle vaststelling van de oorzaak van bijensterfte. In het voorjaar werd acht keer vergaderd. Het overleg en de samenwerking tussen genoemde instanties/personen heeft aan het doel beantwoord. Gelukkig heeft zich dit jaar geen calamiteit voorgedaan. In 1984 zal het plaatsen van de bijenkasten wederom door de Commissie Bijenbeleid begeleid worden.

Koolzaad en distels

In totaal hebben 8573 bijenvolken bij het koolzaad gestaan en 2356 bij de distels. Van de kant van de imkers zijn er tijdens de koolzaadbloei geen klachten binnengekomen over schade aan bijenvolken. Wel werd vanuit het Lauwerszeegebied een klacht ingediend bij de AID over abnormale bijensterfte. Deze klacht is in behandeling.

Proefnemingen van het RBC en de RIJP

Op een speciale kavel aan de Spiekweg in Zd. Flevoland werd door het Consulentenschap het effect van diverse bestrijdingsmiddelen (Malathion, Nexagan en Solone) op bijenvolken getest. Uit het onderzoek, waarvan wij t.z.t. de gegevens hopen te publiceren, is geen abnormale sterfte van bijen naar voren gekomen. Door de RIJP is op een proefbedrijf getracht

koolzaad zonder bestrijdingsmiddelen te verbouwen; dit bleek echter niet mogelijk daar het gewas volledig werd vernietigd door snuit- en glanskevers. Het beleid van de RIJP blijft, een genuanceerd gewasbeschermingsbeleid toe te passen. De bestrijding van snuit- en glanskevers blijft noodzakelijk. Het middel Nexagan zal waarschijnlijk meer en meer worden vervangen door Solone.

Clandestien plaatsen

Klachten over clandestiene plaatsing werden ontvangen, vooral op de disteldracht. In één geval is een imker aangezegd zijn volken weg te halen, terwijl ook de heer van 't Land enige bijenkasten heeft moeten verwijderen.

Vernielingen

Door imkers werden vernielingen aangebracht. De RIJP verpacht stroken gras in de polder als maailand, met slagbomen worden onbevoegden geweerd van deze terreinen. Diverse imkers wensten echter met hun auto's bij de kasten te komen en schroomden niet de slagbomen te vernielen of de sluitingen te forceren. Ook plaatsten enkele imkers hun volken in een EEG-proefveld, waarin atoombestraalde boompjes waren aangeplant. Om plaats voor de kasten te maken werden de boompjes afgemaaid. Aan de betreffende imkers zal de rekening voor de aangebrachte schade worden gepresenteerd.

T.R.

bijen limerick

*Deze werkeloze bouwvakbij,
Die riep: "Is er geen werk meer voor mij?"
Zij schoolde zich om
En vliegt nu daarom
Als nectarhaalster over de hei.*

Merijn de Swart, Breda